

Eylem Araştırması: Beden Eğitiminde Araştıran Öğretmen

Editörler:

Gökçe ERTURAN İLKER

Deniz HÜNÜK

Editörler:

Dr. Gökçe Erturan İlker
Dr. Deniz Hünük

EYLEM ARAŞTIRMASI: BEDEN EĞİTİMİNDE ARAŞTIRAN ÖĞRETMEN

ISBN 978-605-241-529-0
DOI 10.14527/9786052415290

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2018, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Aralık 2018, Ankara

Yayın-Proje: I. Tual Şekercigil
Dizgi-Grafik Tasarım: Didem Kestek
Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Ay-bay Kırtasiye İnşaat Gıda Pazarlama ve Ticaret Limited Şirketi
Çetinemeç Bulvarı 1314.Cadde No:37A-B
0312 472 58 55

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 33365

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

SUNUŞ

Günümüz eğitim ortamında öğretmenden beklenen, kendi öğretim ortamında karşılaştığı problemlere bilimsel yöntemleri kullanarak cevap arayabilme ve topladığı veri üzerinden yansıma yapabilmesidir. Tam da bu noktada eylem araştırması, öğretmenlerin kendi öğretimleri üzerinde birer araştırmacı olmalarını sağlamakta ve ihtiyaç duydukları bilimsel bilginin üretimine katkıda bulunmaktadır. Eylem araştırması ile hem öğretmenin öğrenci için derste daha etkin bir öğrenme ortamı sunması sağlanmakta, hem de öğretmenin bireysel ve mesleki gelişimi desteklenmektedir.

Beden eğitiminde eylem araştırması konusunda Türkçe kaynak bulunmaması ve Türkiye’de bu konunun yeterince tartışılmaması, Spor Eğitimi Grubu olarak 2011 yılında düzenlediğimiz Yeni ve Yaratıcı Yaklaşımlar Sempozyumumuzun konusunu “Araştıran Öğretmen” olarak belirlememizi sağladı. Bu kitabı, bu sempozyumun bir ürünü olarak, yazarların eylem araştırması deneyimlerini geliştirmelerinin ardından hayata geçirdik.

Eylem araştırması konusunda farklı kaynaklar olmakla birlikte, Mertler’in (2009) “Action research: Teachers as researchers in the classroom” (Eylem araştırması: Sınıfta araştıran öğretmen) isimli kitabını temel kaynak kitap olarak seçtik ve Mertler’in sınıflaması doğrultusunda kitabın içeriğini oluşturduk. Kitapta temel olarak üç bölüm yer almaktadır. Birinci bölümde eylem araştırmasının yapısı ve neden önemli olduğunu açıkladık, ikinci bölümde eylem araştırmasının her aşamasını detaylı biçimde açıklandıktan sonra o aşamaya ilişkin bir uygulama örneğine yer verdik. Son bölümde ise Türkiye’de beden eğitimi derslerinde yapılmış iki farklı eylem araştırması örneğini ekledik.

Beden Eğitiminde eylem araştırması konusunda Türkçe ilk yayın olan bu eserin, beden eğitimi öğretmenleri, öğretmen adayları ve bu konuda araştırma yapan herkese yararlı olmasını dileriz.

Ekim 2018

Dr. Gökçe Erturan İlker - Dr. Deniz Hünük

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler:

Gökçe ERTURAN İLKER

Deniz HÜNÜK

1. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASI NEDİR?

M. Levent İNCE - *Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü*

Leyla SARAÇ - *Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*

Koray KILIÇ - *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*

Gıyasettin DEMİRHAN - *Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

2. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASI NASIL PLANLANIR?

Gökçe ERTURAN İLKER - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

Deniz HÜNÜK - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

Mine MÜFTÜLER - *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

3. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA VERİ NASIL TOPLANIR?

Mine MÜFTÜLER - *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

Deniz HÜNÜK - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

4. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA VERİ ANALİZİ NASIL YAPILIR?

Canan KOCA - *Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

Gökçe ERTURAN İLKER - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

5. BÖLÜM

EYLEM PLANI NASIL GELİŞTİRİLİR?

Deniz HÜNÜK - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

6. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA YANSIMA NASIL YAPILIR?

Erhan DEVRİLMEZ - *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*

Serap SARIKAYA - *Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü*

Gökçe ERTURAN İLKER - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

Deniz HÜNÜK - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

7. BÖLÜM

ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMALARI

ÖRNEK 1: SOSYAL-EKOLOJİK YAKLAŞIMLA EYLEM ARAŞTIRMASI: ORTAOKUL ÖRNEĞİ

Cevdet CENGİZ - *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

ÖRNEK 2: FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILIMA VELİLERİN DE DAHİL EDİLMESİ

Zuhal KAVAK ÇETİNYÜREK - *Beden Eğitimi Öğretmeni, Villakent Anadolu Lisesi*

Deniz HÜNÜK - *Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi*

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	iii
BÖLÜMLER VE YAZARLARI.....	v

1. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASI NEDİR?

A. ARAŞTIRAN ÖĞRETMEN	1
B. EYLEM ARAŞTIRMASINA GİRİŞ.....	4
C. BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİ İÇİN EYLEM ARAŞTIRMASININ ÖNEMİ	7
D. EYLEM ARAŞTIRMASI İÇİN KONU ÖNERİLERİ	9
Kaynakça.....	11

2. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASI NASIL PLANLANIR?

A.1. KONUYU BELİRLEME VE SINIRLAMA	14
A.2. BİLGİ TOPLAMA.....	15
A.3. ALANYAZIN TARAMASI YAPMA.....	17
A.4. ARAŞTIRMA PLANI GELİŞTİRME	19
ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMASI.....	32
Kaynakça.....	33

3. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA VERİ NASIL TOPLANIR?

B.1.1. Nitel Araştırmalarda Veri Toplama	36
B.1.2. Nitel Verinin Özellikleri: Doğruluk ve İnanırcılık	45
B.1.3. Nicel Araştırmalarda Veri Toplama	46
B.1.4. Eylem Araştırmalarında Geçerlik ve Güvenirlik.....	51
Kaynakça.....	53

4. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA VERİ ANALİZİ NASIL YAPILIR?

B.2.1 Nitel Araştırmalarda Veri Analizi	56
B.2.2. Nicel Araştırmalarda Veri Analizi	63
ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMASI.....	73
Kaynakça.....	77

5. BÖLÜM

EYLEM PLANI NASIL GELİŞTİRİLİR?

C.1.1. Eylem Planı Düzeyleri	82
C.1.2. Eylem Planı: Yansıma Yapma Zamanı	83
ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMASI.....	85
Kaynakça.....	86

6. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASINDA YANSIMA NASIL YAPILIR?

BULGULARI ANLATMA VE PAYLAŞMA	88
D.1.1. Yerel (Bölgesel) Olarak	88
D.1.2. Eylem Araştırması Toplulukları	90
D.1.3. Mesleki Konferanslar/Kongreler	90
D.1.4. Akademik Dergiler	91
D.1.5. Elektronik Olarak Bulguları Paylaşmak.....	92
D.2. SÜREÇ HAKKINDA YANSIMA YAPMA	93
D.3. RAPORLAŞTIRMA.....	93
ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMASI.....	96
Kaynakça.....	96

7. BÖLÜM**ÖRNEK EYLEM ARAŞTIRMALARI****ÖRNEK 1:****SOSYAL-EKOLOJİK YAKLAŞIMLA EYLEM ARAŞTIRMASI:**

ORTAOKUL ÖRNEĞİ	97
PLANLAMA AŞAMASI	97
Giriş.....	97
UYGULAMA AŞAMASI	99
Yöntem	99
Katılımcılar	99
Veri Toplama Araçları.....	100
Veri Toplama	100
Uygulama.....	101
Veri Analizi.....	103
Bulgular	103
GELİŞTİRME AŞAMASI	107
Tartışma.....	107
Kaynakça.....	109
ÖRNEK 2:	
FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILIMA VELİLERİN DE DAHİL EDİLMESİ.	111
PLANLAMA AŞAMASI	111
Giriş.....	111
UYGULAMA AŞAMASI	112
Yöntem	112
GELİŞTİRME AŞAMASI.....	115
Kaynakça.....	116

EKLER

Ek 1 Örnek Fiziksel Aktivite Karnesi	117
Ek 2 Velilere Sorulan Açık Uçlu Soru Formu	118
Ek 3 Öğretmenin Örnek Alan Notu	119
Yazarların Özgeçmişleri.....	121

1. BÖLÜM

EYLEM ARAŞTIRMASI NEDİR?

M. Levent İNCE - Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
Leyla SARAÇ - Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Koray KILIÇ - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Gıyasettin DEMİRHAN - Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

A. ARAŞTIRAN ÖĞRETMEN

Eğitim araştırmacısı olarak beden eğitimi öğretmenlerine “dersler nasıl gidiyor?” diye sorduğunuzda genellikle aşağıdaki gibi cevaplar alırsınız:

“Dersler pek istediğim gibi gitmiyor. Öğretmen olarak öğrencilere beden eğitimi ders konusunu mümkün olduğunca anlaşılır bir dille aktarıyorum. Kendim geçmişte spor tekniklerini nasıl öğrenmişsem aynı yöntemlerle öğretiyorum. Buna rağmen öğrencilerde etkinliklere katılıma karşı büyük bir isteksizlik var. Bana, derste sadece serbest oyun oynamak istediklerini ısrarla belirtiyorlar.”

“Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) beden eğitimi öğretim programını gerçekleştirmem, bulunduğum okul şartlarında imkânsız. Ne yeterince spor malzemesi var ne de yeterli egzersiz alanı. Üstelik sınıflar çok kalabalık.”

“Okul yöneticisi benden öncelikle okulda disiplini sağlamamı, törenleri koordine etmemi, okul takımları ile başarı sağlamamı istiyor. Beden eğitimi derslerinin nasıl işlendiğini sorgulayan yok. Gerçi idarecilerin öncelikli beklentilerini karşılayayım derken bende de ders yapacak enerji kalmıyor.”

“Veliler için varsa yoksa öğrencinin akademik derslerdeki başarısı. Çocuklarının fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimi ile ilgili özel bir durum yoksa veli toplantılarında bana uğrayan veli sayısı çok az.”

“Bu ders yetenek dersi diye algılanıyor, hal böyle olunca spora yeteneğinin az olduğunu düşündüğümüz öğrenciler derste atıl kalıyor.”

“Beden eğitimi dersinde öğrenci gelişimini ölçmek ve değerlendirmek oldukça zahmetli ve zaman gerektiriyor. Bu nedenle derslerde herhangi bir ölçme ve de-